

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 067 91/99-5076
Signatura: bf7cs103

Oblastní pracoviště č. 06
Okresní pracoviště Děčín

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Benešov nad Ploučnicí, okres Děčín
Adresa:	Opletalova 699, 407 22 Benešov nad Ploučnicí
Identifikátor ředitelství:	600 076 211
IZO:	102 053 782
Ředitel školy:	Mgr. Jiří Špička
Zřizovatel:	Město Benešov nad Ploučnicí, okres Děčín
Adresa:	náměstí Míru 1, 407 22 Benešov nad Ploučnicí
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Děčín, Lázeňská 12, 405 01 Děčín
Termín inspekce:	19. - 21. dubna 1999
Inspektoři:	Ing. Varja Paučková, Mgr. Milena Sýkorová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zakládací listina ze dne 7. prosince 1995 bez čj., poslední platná změna zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 26. ledna 1999 čj. 17997/1999 SŠ, výroční zpráva, třídní knihy hospitovaných tříd, čtvrtletní práce z matematiky, žákovské knížky a notýsky žáků, zápisy z jednání metodických sdružení a předmětových komisí, školní řád

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

V Základní škole v Benešově nad Ploučnicí je zřízeno 13 tříd prvního stupně s 316 žáky, 11 tříd druhého stupně s 274 žáky a jedna třída přípravného ročníku se 16 žáky. Celkem 25 tříd s 606 žáky. Součástí školy je školní družina s třemi odděleními.

ČŠI během inspekční činnosti sledovala podmínky a průběh vzdělávání v matematice, českém jazyce a německém jazyce, fyzice, chemii, prvouce, vlastivědě, přírodovědě a výtvarné výchově.

1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti

Výchovně-vzdělávací činnost probíhá ve dvou objektech vzdálených od sebe asi 100 m.

V budově v Komenského ulici, která byla postavena v roce 1852, je umístěno devět tříd prvního stupně, přípravný ročník a tři třídy školní družiny. Poslední větší oprava (střecha, nátěry oken) byla provedena v roce 1979. Vzlínající vlhkost způsobuje padání omítky a narušování zdiva ve spodní části budovy.

Velikost chodeb, kapacita šaten a úroveň sociálního zařízení vyhovují. Některé třídy jsou vzhledem k počtu žáků stísněné. Všechny učebny jsou vybavené starším, ale ještě zachovalým nábytkem. Používané menší koberce, sloužící pro odpočinkové činnosti žáků, jsou značně opotřebované a nepůsobí esteticky. Učebny jsou zastíněny žaluziemi nebo závěsy.

Škola má k dispozici další prostory, které umožňují realizaci vzdělávacího programu. Odbornou pracovnu pro výuku jazyků, menší tělocvičnu s potřebným nářadím a náčiním a nadstandardně vybavenou keramickou dílnu.

Učitelé v hodinách používají nejen zakoupené pomůcky, ale i pomůcky vlastní výroby. Potřebám školy dostačuje audiovizuální technika. Fond učebnic je aktualizován, škola přechází na jednotnou řadu učebnic z nakladatelství Alter. V současné době jsou vybaveny první a druhé ročníky. Pro výuku českého jazyka však chybí soubor Pravidel českého pravopisu. Protože v budově není žákovská knihovna, vyučující umístili knihy přímo do tříd.

V objektu v Opletalově ulici, který je v provozu od října 1996, je patnáct kmenových tříd (jedenáct druhého stupně a čtyři prvního stupně), odborné učebny cizích jazyků, chemie, přírodopisu, fyziky, výtvarné výchovy, hudební výchovy, technických prací, vedení domácnosti a pěstitelských prací, velká tělocvična a odborné a učitelské kabinety. Pro slavnostní a kulturní příležitosti slouží aula pro 75 žáků. Žákovské výtvarné a ruční práce jsou prezentovány ve velmi zajímavé galerii. Pro zkvalitnění práce v oblasti výchovného poradenství škola poskytuje vybavenou místnost pro potřeby Pedagogicko-psychologické poradny z Děčína. Školní pozemky jsou s ohledem na krátkou dobu od dostavby budovy ve velmi dobrém stavu. Přestože je ve škole připravená odborná učebna výpočetní techniky s rozvody pro zapojení počítačů do sítě, nedostatek financí na technické vybavení je příčinou jejího prozatímního využívání pro výuku cizích jazyků.

Materiální a technické vybavení kabinetů chemie, fyziky a matematiky je na dobré úrovni a umožňuje plnění zvoleného vzdělávacího programu. V matematice a fyzice se však používají staré učebnice, u nichž obsah jednotlivých ročníků neodpovídá platným učebním osnovám, což klade vyšší nároky na práci učitelů i žáků.

Výuka německého jazyka probíhá podle ucelené řady učebnic autorky Marouškové, k nimž škola vlastní audio nahrávky. Do pracovních sešitů, jež jsou součástí učebnic, žáci z důvodu nedostatku finančních prostředků nesmějí psát. Učitelé mají zhotovenu i celou řadu vlastních pomůcek, jejichž použití v hodinách je časté. Citelný je nedostatek žákovských slovníků.

Celkové vybavení školy audiovizuální technikou je dostatečné (kasetové magnetofony, diaprojektory, zpětné projektory, hudební věže, rádia s přehrávači, samostatná radia, videa, televize a gramofon).

Materiálně-technické vybavení školy je na dobré úrovni. Prostorové podmínky jsou výrazně lepší v nové budově. V době, kdy použití výpočetní techniky je naprostou nezbytností ve všech oblastech života, je absence její výuky u tak velké a moderní školy z důvodu nedostatku finančních prostředků na nákup počítačů značným nedostatkem.

Materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávacího programu hodnotí Česká školní inspekce (ČŠI) jako spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků a odpovídá ustanovením § 9 odst. 1 - 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. V nižších třídách prvního stupně, včetně přípravného ročníku, vyučující respektují zvonění, někdy ale přizpůsobují výuku podmínkám ve třídě. O výuce v blocích neuvažují.

Pracovní místa žáků i učitelů jsou vybavena rozdílně, celkově průměrně. Až na několik výjimek splňuje nábytek antropometrické požadavky. Estetický vzhled učeben i společných prostor s výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků je velmi dobrý. Ve všech prostorách školy je udržována čistota a pořádek, včetně sociálních zařízení a zabezpečených šaten. Problematické je odvětrávání šatnových prostor. Tepelné a světelné podmínky v učebnách jsou subjektivně dobré.

Pitný režim je zajištěn prostřednictvím automatů na coca-colu, na prvním stupni i na ochucené mléčné nápoje.

Hospitované hodiny potvrdily, že relaxační chvíle by se měly ve vyučování zařazovat i ve vyšších ročnících. Podle slov vedení školy v době příznivého počasí využívají žáci k relaxaci během velké přestávky prostory v bezprostřední blízkosti školy. Výhledově by bylo vhodné upravit a vybavit okolí obou budov tak, aby zde mohli žáci aktivně odpočívat.

Rozvrh hodin, doba a délka přestávek jsou stanoveny a dodržovány. Estetická úroveň úpravy školy je nadprůměrná. Pitný režim je zajištěn.

Celkově lze hodnotit psychohygienické podmínky jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

V pedagogickém sboru působí 31 učitelů, z nichž 26 (84%) splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na základní škole. Dvě vyučující studují vysokou školu, jedna ukončí studium v letošním roce, druhá příští rok.

Na prvním stupni je 80 % hodin odučeno pedagogy s plnou kvalifikací.

Přehled výuky sledovaných předmětů druhého stupně z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti

Předmět	Celkem hodin	Pedagogická a odborná způsobilost							
		Ú	%	O	%	P	%	N	%
Německý jazyk	30					6	20	24	80
Matematika	50	40	80					10	20
Fyzika	19	13	68			6	32		

Chemie	12	12	100						
--------	----	----	-----	--	--	--	--	--	--

Vysvětlivky k odborné a pedagogické způsobilosti:

Ú - úplná, O - pouze odborná, P - pouze pedagogická, N - nevyhovující

Z celkového počtu hodin druhého stupně je 50 % odučeno pedagogy s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Personální zajištění školy ve sledovaných předmětech je průměrné. Ve škole nepůsobí žádný učitel s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku německého jazyka.

4 Plnění učebních osnov

Vzdělávací programy:

- 1., 2., 6. a 7. ročník - Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998,
- 3. - 5. ročník - Obecná škola čj. 12 035/97-20,
- 8. - 9. ročník - učební plán čj. 18 730/91-20.

Učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny. Vyučující mají vypracované časově tematické plány. Určitý skluz oproti těmto plánům způsobila vysoká nemocnost žáků v zimních měsících a následné chřipkové prázdniny, jeho odstranění do konce školního roku je reálné.

Pro žáky s vadami a poruchami řeči je v rámci individuálních programů zaveden nepovinný předmět Logopedická péče.

Dopravní výchova je realizována v rozsahu stanoveném učebními osnovami pro vzdělávací program Základní škola. Navíc žáci 8. ročníku absolvovali besedu s pracovníkem autoškoly a vyzkoušeli si i zkušební dopravní testy. Škola se zapojuje do soutěže Děti, pozor, červená.

Učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny. Skluz oproti časově tematickým plánům bude do konce roku vyrovnán.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň

Všechny hodiny byly vyučujícími připraveny, některé výborně. Žáci byli většinou vhodně motivováni, během výuky průběžně kontrolováni a hodnoceni, užívané metody a postupy byly přiměřené jejich věku a schopnostem. Během výuky s jasně stanovenými cíli a obsahem byly využívány různé pomůcky - předem připravené tabule, vyučujícími vyrobené kartičky, obrázky, úlohy pro nadanější žáky, zábavné výukové hry, práce ve dvojicích, skupinová práce, neobvyklá metoda čtení (lavinovitě) umožňující zapojení méně úspěšných čtenářů, vynikající hodina s řešením problémových úloh – porovnávání vynaložené síly, účelné využití učebnic a pracovních listů. Z výuky zcela přirozeně vyplývaly mezipředmětové vztahy, někteří vyučující dokázali aktivizovat žáky pomocí jejich

konkrétních a praktických zkušeností, tito pak ochotně řešili zadané úkoly. To vše přispívalo k efektivitě vyučovacího procesu.

Výborné návyky žáků ČŠI zaznamenala ve výtvarné výchově

Atmosféra ve třídách byla většinou velmi pozitivní. Učitelé umožnili žákům zažívat pocity úspěchu. Již v prvním postupném ročníku je vyučující vede ke spolupráci, kontrole práce své i spolužáků. Neobvyklé bylo ocenění dobrého výkonu spolužáka spontánním potleskem. Přiměřenou náročnost vyučující, vedení k samostatnému uvažování a perfektní orientaci žáků při práci s různými druhy map bylo možné pozorovat ve vyšší třídě.

Dvě vyučovací jednotky se od ostatních hodin zcela odlišovaly, byly vedeny po celou dobu pouze frontálně, žáci byli omezováni v aktivitě, komunikaci i přirozeném pohybu, během hodiny neměli možnost relaxace. Vlivem nedostatečného procvičování a navíc chybného metodického postupu je v jedné z těchto tříd celkově nízká úroveň čtení. Výsledkem ojediněle pozorovaného nevýrazného přístupu vyučující byla nepozornost žáků a nesoulad mezi žáky a pedagogem. I při práci s pomůckami byl výsledek nepřesvědčivý, nebylo zcela jasné, zda žáci učivo pochopili. Minimálně opravované a hodnocené zápisy v sešitech jedné třídy hodnotí ČŠI negativně.

Mnozí vyučující zapomínají na únavu žáků a nezařazují relaxační chvíle nebo je zařazují minimálně.

Celkově je kvalita výuky na 1. stupni hodnocena jako nadprůměrná.

Německý jazyk

Přestože výuku zajišťují pedagogové bez odborné a pedagogické způsobilosti, jsou hodiny metodicky dobře připraveny i realizovány, ve většině případů vedeny v německém jazyce. Žáci jsou aktivní, spontánně spolupracují, opravují chyby spolužáků, rozumějí mluvenému slovu, odpovídají ve větách. Ve sledovaných učebních jednotkách se střídaly formy práce, vyučující měly připraveny pomůcky vlastní výroby, hojně využívaly pozitivní motivace. Pro zvýšení efektivity vyučovacího procesu ČŠI doporučuje pravidelné zařazování práce se slovníky a častější využití magnetofonových nahrávek s texty k učebnici.

Zápisy v sešitech jsou vedeny pečlivě, vyučující je pravidelně kontrolují a opravují.

ČŠI hodnotí úroveň výuky německého jazyka jako nadprůměrnou.

Matematika

Pro všechny zhlédnuté hodiny matematiky (kromě jedné) byla charakteristická klidná, přátelská atmosféra s přirozenou autoritou vyučujících, důslednost ve správném matematickém vyjadřování, dobrá aktivita, zájem a pozornost žáků. Objevovaly se prvky problémového vyučování, kvalitní práce s chybou, v geometrii důraz na pečlivost rýsování a snahy o popis normalizovaným písmem. V hodinách však buď chybí závěrečná shrnutí nebo je provádějí sami učitelé, při samostatné práci v jednom případě vyučující neměla připravené správné řešení a tím nemohla provádět efektivní kontrolu. Žáci by v hodinách měli více mluvit, přesně zdůvodňovat své závěry, neodpovídat pouze zkratkovitě několika slovy.

Kontrolované čtvrtletní práce měly odpovídající náročnost, byly pečlivě opraveny a ohodnoceny. Vyučující při klasifikaci využívají plusy a mínusy, což vyhláška č. 291/1991 Sb. neumožňuje. Nejsou prováděny opravy oprav, po formální stránce chybí jednotné označení prací.

Zápisy v sešitech žáků mají velmi rozdílnou úroveň, nutností je pravidelná kontrola a opravy.

V žakovských knížkách byla až na jednu výjimku zjištěna dostatečná frekvence klasifikace.

Celkovou úroveň výuky matematiky je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Chemie a fyzika

Výuka těchto předmětů probíhá v dobře vybavených odborných učebnách. V kabinetech je dostatečné množství pomůcek v odpovídající kvalitě, ČŠI však zaznamenala jejich minimální využití. Práci ve fyzice ztěžují staré učebnice, jejichž obsah neodpovídá současným učebním osnovám a učitelé musí některé kapitoly kopírovat.

Zhlédnuté hodiny byly dobře připraveny, chyběla však názornost, hledání souvislostí a objevovaly se odborné nepřesnosti.

Výuka probíhala výhradně frontálně, vyučující nastolovaly příjemnou atmosféru (markantní v hodinách chemie), ale ve svém projevu byly příliš dominantní, z žáků se prosazovalo vždy jen několik nejlepších (chyběla zpětná vazba).

Poznámky v sešitech žáků jsou vedeny pečlivě.

Kvalita výuky chemie a fyziky je průměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Vedení školy má zakoupené srovnávací testy z českého jazyka a literatury, vlastivědy, přírodopisu, matematiky, cizích jazyků, fyziky, zeměpisu a chemie. V letošním roce byl zadán zeměpis v šestém ročníku.

Škola se zapojuje do systému olympiád a soutěží vědomostního i výchovného charakteru. Výraznější úspěchy v rámci okresních kol jsou spíše sporadické (v loňském roce biologická olympiáda).

K všestrannému rozvoji žáků přispívají výměnné akce se žáky Gymnázia v Heidenau v SRN. Účastníci se zdokonalují v cizím jazyce, navíc získávají znalosti z oblasti historie, zeměpisu, ekologie a přírodopisu. Poslední výjezd se uskutečnil v září 1998, žáci byli ubytováni v ekologickém centru a jejich činnost byla zaměřena na rozbory půdy, vody, ovzduší a hodnocení ekosystémů.

Úroveň vědomostí žáků je většinou dobrá a odpovídá schváleným učebním dokumentům. Některé slabší výsledky jsou ovlivněny nevyužitím alternativních metod ve výchovně-vzdělávací práci, autoritativním přístupem vyučujících, malou názorností a absencí hodnocení výkonů žáků. Čtenářské dovednosti v jedné třídě prvního stupně jsou podprůměrné.

Pozitivní vliv na estetickou výchovu žáků má zájmová výuka výtvarné výchovy, keramický a aranžérský kroužek, jejichž výrobky jsou vystavovány ve školní galerii i ve všech společných prostorách školy.

Jednotné výchovné působení učitelů má pozitivní vliv na chování žáků, kteří jsou vstřícní, přátelští a ve většině případů ukáznění.

Škola přispívá k všestrannému osobnostnímu rozvoji žáků. Výsledky vyučování jsou závislé nejen na jejich schopnostech, ale i na odborném zajištění výuky. V jednotlivých předmětech se liší, celkově jsou spíše nadprůměrné.

7 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení školy má výrazný zájem na zvyšování kvalifikace zaměstnanců, podporuje další vzdělávání ve formě kurzů a školení, vytváří materiální podmínky pro zájemce o samostudium.

Vyučující se během tohoto školního roku zúčastnili velmi vysokého počtu vzdělávacích akcí, celkem asi padesát krátkých školení i vícedenních kurzů. Ředitel školy zjišťuje spokojenost učitelů s kvalitou tohoto vzdělávání. Na základě těchto informací pak doporučuje účast dalších pedagogů při opakované nabídce akce.

Učitelé mají k dispozici pedagogickou literaturu, škola odebírá časopisy odborného charakteru (český jazyk, tělesná výchova, biologie, přírodopis, chemie, zeměpis, matematika a fyzika) i časopis s pedagogickým zaměřením (Moderní vyučování).

Promyšlená je péče o začínající učitele, kteří mají každý svého uvádějícího pedagoga.

Péče o další vzdělávání pedagogů je systematická a efektivní. ČŠI ji hodnotí jako vynikající.

8 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je již mnoho let zajištěno zkušenou vyučující, která splňuje kvalifikační předpoklady pro výchovného poradce dle vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Její činnost vychází z plánu školy, vlastního plánu činnosti a náplně práce stanovené ředitelem školy.

Systematická práce výchovné poradkyně (dále VP) je zaměřena na dvě základní oblasti týkající se profesionální orientace žáků a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

V oblasti profesionální orientace žáků je věnována pozornost především volbě dalšího studia. Těžiště činnosti VP spočívá v informacích, které směřují k žákům, rodičům i vyučujícím. Prostředkem jsou na odpolední čas zařazené, rodiči a žáky využívané konzultační hodiny, nástěnka, výstavky, exkurze, brožury, neformální hovory žáků školy s bývalými žáky, metodická pomoc učitelům při zjišťování, sledování a rozvíjení individuálních dispozic žáků, které mohou být významné pro volbu studia. Doplnkem této činnosti je hodnocení přípravy žáků na přijímací zkoušky, informace rodičům o přijímacím řízení na střední školy, jednání se zástupci středních škol a odborných učilišť, informace Úřadu práce, Den otevřených dveří na středních školách, Burza škol.

Pomocníkem VP v oblasti drog je protidrogový koordinátor.

V oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se výchovná poradkyně nejdříve seznámí s problémy vytipovaných žáků a sleduje jejich výkony při výuce. Velmi úzce spolupracuje s PPP Děčín, která na návrh školy vyšetří žáky s výukovými a výchovnými problémy, stanoví rozsah poruchy a navrhne škole další postup. V případě žákyň s těžkou poruchou zraku spolupracuje se Speciálně pedagogickým centrem Praha. VP shromažďuje příslušnou dokumentaci, sleduje činnost dyslektické ambulance, která ve škole pečuje o integrované žáky s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení a chování, vede kartotéku všech žáků s poruchami.

Veškerá činnost výchovné poradkyně je prokazatelným způsobem zachycena v pečlivě vedené dokumentaci, která je pravidelně doplňována.

Činnost výchovné poradkyně je koncepční, funkční a je v naprostém souladu s potřebami žáků. Zajištění výchovného poradenství a činnost výchovné poradkyně hodnotí ČŠI nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Výchovně-vzdělávací proces na Základní škole v Benešově nad Ploučnicí je zajištěn na dobré úrovni po stránce materiální (kromě absence učebny výpočetní techniky) a psychohygienické, průměrné je personální zajištění. Z hlediska kvality výuky škola dosahuje spíše nadprůměrných výsledků, velmi dobré je výchovné poradenství, vynikající péče o další vzdělávání pedagogů.

Česká školní inspekce hodnotí celkově podmínky a průběh vzdělávání jako spíše nadprůměrné.

Doporučení k další činnosti školy:

- vybavit učebnu výpočetní techniky,
- aktualizovat fond učebnic v matematice a fyzice,
- upravit a vybavit okolí školy tak, aby bylo vhodné pro aktivní relaxaci během velkých přestávek,
- při klasifikaci nepoužívat známky s plusy a mínusy,
- zaměřit se na zkvalitnění čtení a rozvíjení komunikačních dovedností žáků,
- provádět pravidelnou kontrolu písemných projevů žáků,
- ve výuce preferovat názornost.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Ing. Varja Paučková v. r.

členové týmu Mgr. Milena Sýkorová v. r.

V Děčíně dne 5. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 10. května 1999

razítko

Podpis ředitele školy Mgr. Jiří Špička v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Benešov nad Ploučnicí	1999-05-24	067 114/99-5076
Školský úřad: Děčín	1999-05-24	067 115/99-5076
Rada školy: není zřízena	-	-

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-	-	bez připomínek